

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovoltijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Talent in slovensko domoljubje.

S—c. Če bode enkrat objektivni kulturohistorik zgodovino Slovanstva pregledaval, prišel bode tudi na nas male Slovence, ter zraven češke v naši zgodovini našel morebiti najbolj zanimiv predmet. Našel bode mej družim zanimivim prikazen, kako mali narodič, obkoljen od dveh velicij narodov, ki mu na vseh straneh do njegovega osrčja z nemilo roko segati hočeta, svoje pravo, ki je nepravničnemu sosedu nepravdo, krčevito ter z ognjem najlepšega navdušenja brani, kako mali naš narod, kateremu malo število svoje, velika kultura sosedov, renegatstvo v lastnej hiši, mrtvaški zvon zvoniti hoče, kljubu vsem tem kakor velikan z nepripognjenim znakom svetinje narodove kvišku drži, kako mala še bivša in malo večja zdajšna narodova garda zastavo domovinske poštenosti, akoravno vedno v ljutem boji proti velikej večini, neumorno v krepkejši roci drži, našel bode eneržijo, katero malokje v zgodovini malih narodov nahajamo in slovanski zgodovinar bode s ponosom na to slovansko vedeto jugoslovanstva kazal, ki je v najslabših razmerah sveta imela srce in možgane na pravem mestu.

To spričevalo bode slovanski in inostranski zgodovinar gotovo domoljubom od Vodnika začeni do sedajšnje dobe možem našim podati moral in če bode ponatanje te može pogledaval, našel bode, da je slovanski naš boj za našo slovansko narodnost imel zmirom najbolj inteligentne može naroda za boritelje.

Da, to je veselo dejanje; kar je duhovitega, kar je pravo izobraženega v našem narodu, najde se v našem taboru; ljudje, koji nemščino, ali laščino po sili tolčejo, ljudje, kojim je toliko prepričanja, da ne vedo, ali

mrzel ali topel veter, piše, če jim tega kdo drugi ne pové, ljudje, ki so enaki onemu ne-hvaležnemu študentu, ki je obiskovajočej ga bornej materi rekel: „mati idite 20 korakov za mano, če po trgu hodiva“, — ljudje, ki so nekje besedo kozmopolita vlovili, koja beseda pa jim znači koristolovje, ljudje, kojim še iz prejšnjih časov v krvi tiči par stotov rešpeka pred vsem, kar nosi kak naslov ali prislov, taki in jednaki ljudje so mej nami odpadniki, nasprotniki domoljubnega poštenja, taki ljudje so „Kranjci“, le „Štajarci“, ali „Nemci“, ali kaj uže. Ali neki krivo trdim? Poglejmo po duševnem življenju našega naroda. Kacega večjega duha, razven Auersperga, (ki pa je nemške rodovine. Ur.), ki se je pa samo na Slovenskem rodil, v drugem pa celo na Nemškem vzgojil, pokazalo je nasprotje narodovo? Ali more kakega pesnika kova Preširnovega, Jenkovega itd., pokazati? More kakega večjega jezikoslovca kot svojega šteti, ali dobrega govornika? Ali sme nasprotna nam stranke trditi, da ima mej odvisnimi juristi, advokati jednega, kojega glas bi segal glede duhovitosti črez meje jednega sodniškega okraja? Ali sme renegatstvo naše trditi, da ima kolikaj črez navadno mero povzdigajočega se učitelja srednjih, ali ljudskih šol v svojem taborji? Ali se sme renegatstvo ponasati, da mu duhoviti teologi naši, razven pa vi z rudečimi zavrati — iz ozirov „višje“ cerkvene politike — v političnem oziru koncesije dajejo; sme se ponositi, da mu je resnično dobrosrčnih mož? Ne, ne, odgovarjalo se mu bode od vseh stranij in samo si bode renegatstvo reči moralo: kar duševno bolj razvitega narod rodi, je v rajdah domoljubja slovanskega in ne našega nemškega najti; kar mej narodom dobrosrčnega biva, trosi darove svoje v povzdigo

slovanske narodnosti; um in srce je v slovenskem taboru.

(Konec prih.)

Nekatere poteze o šolstvu.

[Izv. dopis.]

I.

Mnozega šolnika so razveselile pred 6 leti izišle nove šolske postave. Prinesle so dokaj važnih in koristnih naredeb. Pa pod solnce ni nič popolnega, tudi šolske postave niso popolne, tudi na njih se lahko brez drobnogleda opazi luknjičavost. Da, nekateri šš. so se po teh par letnih skušnjah pokazali kot nepraktični, drugi zopet sila težavno, ali pa celo neizpeljivi. — Zdi se mi, da vidim nekatere, ki me ostro pogledujejo, a zopet drugi zamišljeno z ramami zmajujejo. — Jaz nijsem jedini, ki si to trditi upa. Koliko so uže graški učitelji pretresovali stvar, da si ne ravno od te strani. Tudi graška „Tagespost“ je kritikovala o šolske postavi zadevajočej učiteljske pripravnice, oglasila se je tudi goriška „Soča“ o šolske zadevi in drugi listi. Pa idimo k stvari samej, pogledjmo, pretehtavajmo in sodimo nepristransko.

Stopimo v šolo in sicer v enorazredno! To obiskuje menj ali več, vendar včasih 100, 200 in še več otrok. Se ve da postava določuje največ po 80 otrok na enega učitelja; to je sicer pravično in primerno slišati, in se morda po mestih tudi izpolnuje, a po deželi se v tem oziru postavi ne zadostuje, se ne more, pa tudi pod temi razmerami nij upati da bi se jej kmalu ustrezalo. To je uže ena coka, ki mudno zavira kolesa napredku, da se ne more vsikdar in popolnoma predpisani smoter doseči.

Vsak otrok ima hoditi postano 8 let v

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Petnajsto poglavje.

(Dalje.)

Dragi čitatelj! kaj bi ti rad vedel, kdo sta oni deklič in stari mož? Ali si uže uganil, da sta sama Jerica in Trueman Flint? Trueman nij več oni brdki krepki, varovalec slabotne zapuščene deklice. Stvar je ravno nasprotna. Truemana je zadel mrtud, njegova moč je pri konci, celo hoditi ne more sam. Celi dan sedi v naslonjači, če ne gre z Jerico na sprehod. Mrtud ga je zadel nenadoma, podrl je krepkega moža ter ga storil slabotnega otroka. Majhena tujka pa, sirota, ki je bila v svojej slabosti, zapuščeni in revščini z njim očeta

in mater našla, mu je sedaj bila celi svet; bila mu je njegova palica, njegova opora, njegova tolažba in njegov up. Štiri leta ali pet je gojil slabotno cvetko in okrepila se je za oni čas, ko bi bil on podpiran, ona pa njegova opora; in ko je prišel čas (in čas je prišel kaj hitro), pripravljena je bila služiti svojemu poklicu. Priprost in nedolžen otrok je, a streže mu kot močna žena; slaboten otrok je, a streže mu kot razumna žena; priden otrok je, pa kot stanovitna žena zvesto streže in skrbno gospodini od jutra do večera svojemu prvemu, svojemu najboljšemu prijatelju. Zmerom je na njegovi strani, zmerom prestreže njegovim potrebam in vendar kot na čudoviten način stori marsikaj, kar jo nikdar delati ne vidi; tako je ljubeznjivemu staremu možu zares, kar je nekaj o njej prerokoval: — njegovi starosti živi blagoslov božji, ki mu razsvetljuje zadnje dneve ter ga celo na zadnjem potu k grobu razveseljuje.

Bolezen je vzela Truemanovemu životu vse moči, oslabila pa mu nij duha, ki je ostal jasen in miren kot poprej. Pobožnega in ponižnega srca je zaupal se Bogu, katerega vseganavzočnost in ljubezen je zmerom priznal in na katerega se je tako trdno zanašal, da je celo v tej britki skušnji popolno vdan lahko rekel: „Zgodi naj se tvoja volja, ne moja!“ Oni ljudje, ki so dan za dnevom videli bolnika in njegovo otročjo varovalko ter se čudili potrpežljivosti in žrtvovalnosti zveste deklice, nijso razumevali čutov ljubeznjivega in hvaležnega njenega srca. Še slutili celo nijso onega veselja, ki jo je vživala, ko je držala in podpirala svojega ljubega prijatelja. Katera deklica bi bila preošabna, da bi bila hodila s starim možem, od mrtuda zadetim, vedela nij, kaj je Jerici ponos. Čudila se bi bila, ko bi jej bili povedali, da srce dekliča, katerega bi bila milovala, ko bi sploh mogla kaj milovati, nij nikdar bilo toplejše in zado-

šolo, t. j. od 6 — 14 leta. Tudi temu š. se po deželi jako, jako površno zadostuje — da ne rabimo ostrejšega izraza.

Vsako leto se mora otrok, če zadostuje predpisane terjatvi, učiti kaj novega; biti bi moralo toraj 8 različnih oddelkov ali pa razredov, da si jih v resnici nij, in tudi kako? za enega samega učitelja! — to nij mogoče. Sestavljeni so torej otroci — umeje se, dečki in deklice po enorazrednicah, od 1 od 3 in 4 letnih dob skupaj po eni oddelek. Otrok torej ostane in še se tudi izvrstno uči, da bi lahko v enem letu stopinjo dovršil, na kateri je — po 3 in 4 leta v ravno istem oddelku; mora se torej po 3, 4 ali še več let učiti ravno isto stvarino, omejeno po učnih črtežih. Da se stvar da prednašati vsako leto nekoliko drugače, je res, če učitelj to umeje, a vendar je stvarina v vsem svojem obsegu le ista, kakor je predpisana. — No, marsikdo bi rekel, po dve leti v enem oddelku, če uže nikakor ne gre drugače, naj bi še bilo, če se stvar po kakej drugej metodi, ali iz kakega drugega stališča obravnava, nauk bi se globočje ukoreninil, pojmovi biti bi toliko jasnejše; preobrača pa naj se stvar kakor hoče, $2 \times 4 = 8$ in $4 \times 2 = 8$ — Pomisli naj se, kako veselje mora otrok imeti nad naukom, s kako pazljivostjo posluša, ko se mu 3 ali 4 prednaša. A vendar mora, v šolo mora hoditi, dokler nij izpolnil 14 leta, drugače postava nalaga kazen. Naj bi pa učitelj take, ki uže toliko let hodijo v šolo — ločil in jih učil kaj drugega, mi bode morda kak neučitelj rekel. Da, tako bi bilo tudi morda najbolj prav, a glej, potem pa dobi 8 različnih oddelkov — pa en sam učitelj! Saj ima itak po 3 oddelke tako sestavljene, kakor je bilo zgoraj rečeno in to vse ob enem — pred sabo ima torej otroke, od 8 različnih letnih dob, vse v enej uri, — Pa tudi više v nauku iti ne more in ne sme, ker ima pri vsakem oddelku tudi začetnike za to stopinjo. Oni bi torej ne umeli, kajti nihče ne more zidati najpred drugo nadstropje, tretje itd.

Od tod tudi izhaja eni — in sicer naravni uzrok, da otroci po takšnih šolah zadnja leta močno izostajejo, ali pa popolnem izostanejo. Starši se pričajo z učiteljem in s kraj. šol. svetom. — Ali so pa izostali, kar na miru puste, se ne naznanijo, ali če se, vrže kr. šol. svet to v papirni koš, ker ga nij volja se z ljudmi prepirati v tej zadevi, ter starše siliti, da pošiljajo svoje otroke v šolo, kakor velela to postava.

voljniješe kot takrat, kedar je vodila starega tresočega se moža in je ponosna bila na svoje breme.

Zunanji svet jej nij bil prav nič mar. Menila se nij za slutnje lenih, radovednih ali pa ošabnih ljudij. Živela je le za Truemana; skoro lahko je rekla, da je v njem živela; tako izključljivo je mislila le na to, kako bi njegovo srečo pospešila in njegove dneve podaljšala in blagoslovila.

Tak še nij bil dolgo. Komaj dva meseca pred enim jutrom, o katerem smo govorili, je Truemana zadela njegova huda bolezen. Bolehal je sicer, vendar je zmerom še opravljal svoje dolžnosti in svoja dela. Kar je neki dan meseca junija Jerica prišla v njegovo sobo ter strmela, da še nij bil vstal, ker je drugekrat dosti ranjeje vstajal. Stopivši k njegovi postelji in ga nagovorivši, zapazila je, da je bil kaj nenavadnega lica in da jej nij mogel odgovarjati. Prestrašena in zmešana je tekla k

Če sta učitelj in otrok na istej stopinji svojo dolžnost storila, zakaj morata isto stvarino ponavljati? Kdor pa misli, da je učitelju mogoče, otroke od 8 šolskih let, vsako leto po starosti in učenosti od drugega popolnem različno, da more ob enej uri vsakega teh 8 oddelkov kaj drugega učiti, to naj se prepriča, da ima tudi učitelj, kakor kaki drugi človek — le en jezik!

Marsikak priprosti človek, če bi stvar premišljeval, kakoršna v resnici je, bi klical: potrata časa! In kdo bi ga hotel zato kamenjati?

Morda mi bode zdaj uže kedo pritrjeval, da gré s tako osnovanem podukom po enorazrednicah (z nerazdeljinim podukom), koje so nam tu v razgovoru, „res malo težavno“! Kdo drugi bi morda čudeč se rekel: o to pa vendar nij tako — in ne more biti! a ne čudi se mojej besedi, temveč glej v učne črteže in — strmi! Tretji bi se zopet utegnil tolažiti: e, kako pa je prej bilo — v prejšnji dobi? Jaz ne zagovarjam prejšnje dobe, niti nemorem hvaliti tu, kar po mojih mislih nij hvalevredno. — Popolnoma pa mi bode pripoznaval oni, ki skuša — vestni učitelj na enorazrednej šoli, če noče sam sebi prikrivati resnice.

Če primerjamo učni smoter (cilj) posameznih predmetov na enorazrednicah z onim na dvo, tri, štiri in večrazrednej šoli, to bomo vidili, da so si tako podobni, da bi moral učitelj na enorazrednej šoli sam toliko, ali blizu toliko pri svojih učencih doseči, kakor na več razrednih 2, 3, 4, ali še več učiteljev skupaj stori. — Če je enemu samemu doseči mogoče toliko, kolikor se nalaga 2, 3 ali večem, zakaj torej nijso samo enorazrednice? Koliko učiteljev je torej preveč po večrazrednih šolah! ti menda lenuhijo, ker vsi skupaj komaj en malo več dosežejo, kakor na enorazrednej šoli en sam! Če pa jeden ne more toliko doseči, kakor se terja od več skupaj, zakaj se torej temu toliko ali blizu toliko doseči nalaga? zakaj se to zapoveduje, kar se spoštovati ne more? Da izgovorjeno misel s priliko pojasnim. Eno slabo kljuse mora vleči toliko, blizu toliko, kakor 2, 3 ali 4 dobro rejene konji. Vsaj se dá tako misliti, da oni gospodje za zeleno mizo učitelje tako ločujejo, oni mislijo, da učitelji na enorazrednih šolah veliko več lahko delajo, pa mnogo menj plačila potrebujejo, nego li oni na dvo in več razrednih, kajti navadno so učitelji po enorazrednih naj slabeje plačani: niti opravilne ali pisarne doklade nemajo, da si

gospej Sullivanovej. Poklican zdravnik je rekel, da je Truemana zadel mrtud; in nekaj časa se je blizu bal, da ga bode umoril. Trueman se je vendar kmalu opomogel, jel je zopet govoriti in čez deset ali petnajst dni okreval je toliko, da je opiraje se na Jerico zopet lahko hodil.

Zdravnik mu je priporočil, naj hodi več, ko je mogoče. Vsako lepo jutro, predno je postalo prevroče, se je Jerica popolno oblekla in pripravila za one sprehode, ki so druge ljudi toliko zanimale, če prav samo tega se vedelo nij. Navadno je porabila to priliko ter nakupila vsega potrebnega za malo gospodinjstvo, da nij bila prisiljena še enkrat iti na trg in Truemana samega pustiti, čemur se je kolikor mogoče ogibala.

O priliki uže omenjeni, ja je spremil Viljem do branjevca, h kateremu sta se bila napotila; in posadivši Truemana na stol šel je sam na ladijedelnico, Jerica pa je stopila k

na nje pride mnogo, mnogo več razrednih na vsakega posameznega.

Stari prigovor: „Kakoršno delo, tako plačilo“ tukaj ne velja: je neresničen. Tukaj se ne plačuje delo; po kraji ali osobi se plačilo deli. Razlika draginje ali cenote mej enim in drugim krajem, je pač izgubilno majhena, proti delu na eno — in več razrednih šolah.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. februarja.

Hrvatski „Obzor“ pravi v ponedeljek v uvodnem članku, da naj si slovanski narodi v monarhiji globoko zapišejo sedanji tečaj dogodjajev v Pešti in na Dunaji; dobro jim bode došlo, kadar pride na njih red, da rešijo, kar so drugi pokvarili. — Kar se tiče odstopa Tisze, pravi, ne bode na Hrvatskem nihče žaloval po njem.

Na **Dunaji** vlada v ustavovernih krogih velika bojazen, da krizni duh z onega kraja Lajte precej švigne na ta kraj. Če na Ogerskem konservativci zmagajo, je Auersperg-Lasser prisiljen konservativnejšim naslednikom odstopiti mesto. Če pa ostane ali se zopet vzpostavi Tisza — pravi, da ne bode hotel več s tem našim ministerstvom razgovarjati se o nagodbi.

Najnovejši telegram pa poroča, da so se vse kombinacije zaradi menjave ministerstva uže razbile in da bode na pustni torek nov pogovor mej Tiszo in Auerspergom.

Državni zbor nadaljuje posvetovanja o eksekucijski postavi. Prihodnja seja je pepelnico sredo in je predmet posvetovanja poročilo proračunskega odbora o vladni predlagi glede dovoljenja kredita za udeležnje Avstrije pri pariški razstavi.

Ogerskega ministerstva tudi Majlath in Szenyey nijsta sprejela. Bitto, Ghyczy, Szlavy in Tisza so bili povabljeni na včeraj k cesarju, da bi jih povpraševal o osobah, katere naj bi si izvolil za prihodnjo vladno na Ogerskem. Dozdaj nij znan noben uspeh.

V **Pešti** so tiste študente, ki so bili šli v Carigrad, slovesno na kolodvoru pričakali in spremljali v mesto. Govorjeno je bilo pri tej priliki veliko o tem, kako so in hočejo biti Magjari in Turki večni bratje in prijatelji. Dobro jim tekni!

Vnembne države.

Iz **Belgrada** se piše, da se Ristić razgovarja s specijalnim pooblastencem porte Pertevom-efendijem. Ristić je baje rekel nekemu zastopniku vnanje države, da se bode mir sigurno (?) sklenil, ako propad Mithad-paše sistema nij spremenil, in ako se iz miravnih uvetov izbršejo one točke, katere se tičejo notranjih odnošajev kneževine.

prodajalnični mizi da bi kupila nekaj za kosilo. Kupila je nekaj za kosilo. Kupila je kos teletine za juho, gledala je poželjivo na zapeljivo sočivje, a obrnila se je proč in je vzdihnila. V roki je držala možnjico, v katerej bil ves nje denar. Uže pred nekoliko tedni jo je dobila in sedaj se je bila uže zelo stisnila. Vedevisi, da na sočivje še celo misliti ne sme, vzdihnila je globoko, ker se je spomnila, kako rad je strije Trueman minolo leto jedel zelen grah.

„Koliko velja meso?“ vprašala je rudečeličnega mesarja, ki je zavijal v papir.

Imenoval je svoto. Bila je kaj mala, tako mala, da se je Jerici skoro dozdevalo, kot da bi bil videl v njeno možnjico in tudi njene misli uganil in vedel, kako je veseli, da ne velja več. Ko jej je nekaj dajal nazaj, pripognil se je čez prodajalnično mizo ter je na tihem vprašal, kaj sme gospod Flint jesti.

„Vse lahko jé“, odvrnila je Jerica.

Ruski glavni velitelj je šel v Odeso ogledat utrjenja. Poslal je tudi komisijo ogledat in popraviti železnico od Moskva-Kiev-Odesa-Kišenev za večje vojne Transporte. Kadar do vojske pride, bodo Rusi skušali na več krajih v Bulgarijo prodreti.

V **angleškem** parlamentu je bila te dni debata o adresi na kraljico, pri kateri se je zopet mnogo govorilo o Turčiji. Salisbury je rekel, da on od turške ustave ničesa ne pričakuje. Sir Northcote je opovrgaval, da bi Angleška hotela vojevati se za Turčijo proti Rusiji. Dalje pravi, da je separacija Ruske in Avstrije sumnjiva. Tudi Northcote ne upa turški ustavi, češ, da ona ne daje nikakih garancij.

Dopisi.

Iz Loč 11. febr. [Izv. dov.] Žvokeljnova „čencarija“ v „L. Schulz.“ „zur Sprachenfrage in Krain“, daje tudi nam štajerskim slovincem učiteljem veliko smeha, pa tudi za pustno zabavo. Na njegovo „Sprachenfrage“ odgovorimo le to: „Učitelj, kateri ne spoštuje svojega narodnega jezika, sramoti samega sebe. Učitelj, kateri ljubi tuji jezik bolj kot svoj lastni narodni, kuje si sam okove težkega robstva in tak postane suženj tujemu jeziku brez čuta in življenja za svoj narodni jezik. Učitelj, kateri žrtvuje svoj narodni jezik družemu, pravi se izdati svetinjo časti svoje domovine.“ Kako grdo in nesramno je tedaj za g. Žvokeljna, kot narodnemu učitelju, da tuji jezik bolj ceni, kot svoj lastni narodni, ki je čistejši in krepkejši. Konečno vprašamo g. Žvokeljna, kaj je narodni jezik? Globoko si naj zapiše pod ušesa: „Narodni jezik je najdražje blago naroda, najmočnejše sredstvo narodno samostalnost ohraniti, najčistejši izraz narodnega duha in živi spominek narodnih dejanj.“

Iz Vildona na górenjem Štajerskem 10. februarja. [Izvirni dopis.] Pišem vam iz onega dela Štajerske, kjer se sedaj ne sliši več mila slovenščina, ampak le nemščina, in to ona kosmata, katera je gotovo vsakemu znana, kedor je imel kedaj priliko občevati z nemško-štajerskim prostim ljudstvom. Rekel sem, da se ne sliši sedaj več tukaj slovenščina — a da se je nekdaj govorila in da so tukaj stanovali Slovenci, temu nij nobenega dvoma, to nam pričajo imena krajev, gor, rek in rečic, katerim v nemščini ne nahajamo sledu, pač pa v slovenščini; a nijsem namenjen tukaj o tem govoriti, ter jezikoslovno dokazovati, da so ti kraji

bili nekdaj naši, — ker izgubljeni enkrat za nas, ne bodo več naši.

Hotel sem samo omeniti, kolike važnosti bi bilo za nas, ako bi svoje sosede Nemce bolje sami podučevali o naših razmerah, posebno o našem slovstvu, ker so o vsem, posebno pa o našem slovstvu, ali zelo malo, ali pa celo krivo podučeni. Prepričan sem, da večina Nemcev Slovence zato tako prezira, ker jih je premalo, ali krivo, ali pa celo nič o Slovencih podučena. Večkrat sem imel priliko v društvo govoriti z možem, naobraženim Nemcem, kateri o Slovencih še precej pošteno misli in prav rad priznava naša politična prizadevanja, posebno, ako se kedaj zjedimo vsi Jugoslovani; samo pravi mož, da slovstva nemamo nobenega, zato ne more naš jezik še tako kmalu svoje veljavnosti v uradu in šolah zadobiti. Mož ima sicer nekoliko prav, res na slovstvenem polju tudi nijsmo Bog vedi kakšni bogatini, ali tako na slabem pa vendar nijsmo, kakor je on mislil in kakor se misli v mnogih tujih krogih. On si namreč misli, da nekje na Slovenskem izhaja časnik, ki zagovarja naše politične težnje in da se izdajejo tudi molitvene knjige, kakoršne je baje on uže nekdaj videl, v slovenskem jeziku. Mož bi gotovo tako ne sodil, ko bi bil bolje podučen, ali ko bi se imel iz česar podučiti. Ko sem mu povedal, koliko časnikov političnih in znanstveno-slovstvenih Slovenci imamo in da imamo tri razširjena društva, za izdavanje raznih knjig; mi mož nij hotel verjeti, dokler mu nijsem pokazal eksemplarov nekaterih časnikov, politično in znanstveno slovstvenih in knjig dotičnih društev.

Tako sodijo o nas tudi Nemci, kateri nam sicer nijso sovražni iz hudobnosti, ampak iz nevednosti. Omenjenemu možu je znano, ker je posestnik goric na Slovenskem, da slovensko ljudstvo rado in lepo poje — pa da ima dokaj in nekoliko tudi pravih pesnikov in dobrih piscev, tega nij znal, mislil je, da Slovincem samo „pesniki mej narodom“ pesni „kujejo“. O našem Preširnu, Vodniku, Jenku i. t. d., še o naših živčih pesnikih nij znal nič, da si so mu znani ruski in poljski, znamenje, da se je hotel o slovanskem slovstvu sploh podučiti.

Mi smo sami sè soboj in našimi vspehi na slovstvenem polju skoro lahko zadovoljni, ker se je v kratkem času primerno veliko pri nas storilo za narodovo omiko; prepričani smo, da se skoro v tem času nij moglo več zgoditi, ali tujca je težje prepričati. Nemci so uže

dolgo sedeli pri pokritej mizi, ko so pri nas še le posamezni požrtvovalni možje začeli staviti ognjišča, ustanovljati časnike, izdajati knjige, iz katerih je in še zajema narod duševno hrano. Težko si dajo oni o revščini in težavah kaj dopovedati, ki je vzrastel v palači, vedno siromaka po strani gleda, imajoč ga za slabega človeka uže zato, ker je siromak. Zato pa tudi sosede Nemci, kar se našega slovstva tiče, nekoliko iz ošabnosti in slavopijanosti, ker misleči, da so oni uže od začetka imeli tako veliko slovstvo, ne pomislijo, da so tudi oni bili enkrat majhen in da so njihovi prvaki nekdaj tudi v potu svojega obraza „ledino orali“. Pa niti ošabnost, niti slavopijanost sama je kriva, da nas Nemci tako sodijo, ampak temu je krivo tudi to, ker nas premalo poznajo, ali pa le iz hudobnih virov naših narodnih nasprotnikov in odpadnikov.

Kako bi se dalo tedaj bolje podučevati naše sosede Nemce o naših zadevah političnih in slovstvenih? Ker mnogo je taci, ki se dade podučiti, ako se jim poda sredstvo! „Si licet parva componere magnis?“ . . . Tudi o naših bratih Rusih je bila zapadna Evropa še pred kratkim polna predsodkov in v nevednosti, dokler nijso domačini in pravi prijatelji in poznavalci Rusije sami začeli spisovati ter izdajati knjig v zapadnih jezikih evropskih. Ne rečem, da bi naj naši slovenski pisatelji tudi začeli spisovati nemške knjige o naših razmerah, to bi bilo delo trudapolno, a za našo domačo stvar ne plodunosno. Tudi smo mi Slovenci premajhen narod za takošna početja, ker zadovoljni moramo biti, ako nam naši pisatelji za domačo potrebo dovolj knjig v slovenskem jeziku izdajo. Ali dobro bi pa morda bilo, ko bi naši pisatelji se bolj udeleževali pri sodelovanju nemških časnikov znanstveno-slovstvenih, mej katerimi je vendar mnogo taci, ki jim je za resnico in pravo znanost. Nemški časopisi te vrste so mnogo razširjeni in zahajajo posebno v one kroge, kateri še nijso predsodkov, zoper vse, kar je slovanskega, prenapolnjeni; za one druge, ki živijo o židovskih časnikih, bi tako zastoj pisali i makar židovski.

Slovani, tudi Slovenci, so uže v ta namen, seznanjati posebno Nemce sè Slovanstvom, večkrat ustanovili časnike, a žalibože nobeno podvzetje, razen političnih časnikov, nij moglo prodreti. Kaj je temu uzrok, je težko določiti, menda pa tudi to, da Nemci časnikov s popolnim slovanskim značajem

„Kaj mislite, da bi jedel zelen grah? Jaz imam izvrstnega, ki ga dobivam naravnost od kmetov; in če se vam zdi, da bi ga mogel jesti, rad bi ga vam nekoliko poslal. Moj pomagáč vam bode ga prinesel dva hektolitra ali kaj takega in meso bodem djal v isto košaro.“

„Prelepa hvala vam,“ rekla je Jerica „grah kaj rad jé.“

„Dobro, prav dobro, poslal mu bodem tedaj nekaj posebno izvrstnega.“ Obrnil se je proč, da bi postregel drugemu kupovalcu, in sicer tako hitro, da je Jerica mislila, da nij opazil, kako jo je rudečica polila in kako so se jej solze v očeh zasvetile. A mesar je to opazil, in ravno zarad tega se je tako naglo obrnil v stran. Bil je pravi poštenjak, ta rudečelični mesar!

Truemanu je vse izvrstno dišalo, jedel je mnogo ter je posebno hvalil dobro pripravo;

ko se je kakor kak zdrav človek najedel, zaspal je v svojem naslonjači.

Komaj se je prebudil, skočila je Jerica k njemu in mu rekla: „Strijc Trueman, gospica Emilija je prišla! — gospica Emilija je prišla vas obiskat.“

„Oče nebeški naj blagoslovi vas, ljubeznjiva mlada gospica!“ rekel je Trueman ter je skušal vzdigniti se iz naslonjače in jej iti nasproti.

„Gospod Flint, ne vstajajte, prosim vas,“ zaklicala mu je Emilija, katere ostri sluh je bil zapazil njegovo gibanje. „Po tem, kar mi je Jerica povedala, se tudi bojim, da ne morete vstati. Jerica, bodi tako dobra in pomakni mi stel bližje gospoda Flinta!“

Vsedši se tik njega, prišla ga je za roko a neizmerno se je prestrašila zapazivši, kako zelo se mu trese.

„Oh gospica Emilija!“ rekel je, „jaz nij-

sem več tako krepek mož, kot onikrát, ko sem vas zadnjikrát obiskal. Gospod nebeški me je opomnil in posvaril in dolgo ne bodem več.“

„Jako žal mi je, da nijsem vedela tega,“ rekla je Emilija. „Prišla bi bila uže poprej k vam, a še le denes sem izvedela za vašo bolezen. Jurij, služabnik očeta, je denes jutraj videl vas in Jerico v prodajalnici ter mi je povedal, ko brzo je bil prišel iz mesta domov. Rekla sem uže mladi Jerici, da naj bi mi bila sla poslala.“

Jerica je stala tik Truemanovega stola, ter mu je z drobnimi prstki gladkala sive kodre. Ko je Emilija izrekla njeno ime, obrnil se je Trueman k njej, ter jo je pogledal. Oh kako ljubeznjivo jo je pogledal. Jerica nij nikdar izpozabila tega.

(Dalje prih.)

vendar niso podpirali, Slovani pa tudi ne dovolj, ker je bil časnik v nemškem jeziku pisan. Tako smo ostali zopet izolirani in tuji redko kedaj kaj resničnega o nas izvedo. Zato bi dobro bilo, ako bi slovenski pisatelji, postavši se na popolnem objektivno stališče, pisali včasih tudi kratke jedrnate sestavke, tika-joče se Slovenstva, posebno slovenskega slovstva; in ako bi se tudi večkrat kaj dobrega slovenskega predstavilo na nemški jezik. Tako bi vesti o nas prišle v daljne kroge, ki se za vse zanimajo, kar je lepo in dobro, marsikatero zrno bi gotovo padlo na rodovitno zemljo.

Z veseljem moramo tedaj pozdravljati in odobravati početja onih gospodov, ki se pe-čajo uže leta s prestavljanjem slovenskih pes-nij, posebno Preširna, na nemški jezik, ker tako ne proslavljajo samo našega naroda pri poštenih Nemcih, ampak tudi zamašujejo usta onim nemško-židovskim kričarjem, ki za Slo-vence in Slovane sploh nemajo družega, kot grde psovke.

Domače stvari.

— (Iz Žavca) 11. febr. se nam piše: Denes 11. febr. je umrl pri nas gospod Franc Žuža v 76. letu svoje starosti. Ranjki, brat gospoda kanonika Žuža, je bil najstarejši žavski tržan, v trgu in daleč v okolici obče spošto-van, zaradi svoje izvedenosti in značajnosti. Bil je oče od več žavskih rodbin in tako re-koč „stari oče“ celega trga. — Naj mu bode zemljica lahka!

— (Na smrt obsojen) je bil od ljub-ljanskih porotnikov v ponedeljek nek 27 let star kmet iz Zaboršta pri Šentvidu na Dolenj-skem, ker je svojemu sinu z arzenikom zaval. Pred sodnijo je rekel, da mu je uže pred 7 leti nek berač dal „mišico“, češ: „To-le dobro shrani, ti zna še enkrat prav priti.“ Pa mu je čudno prav prišlo.

— (Iz Brežke okolice) se nam piše: 18 let star pri ljudeh sploh neprijubljen fan-

talín Kos, doma iz Breške okolice, ubil je v Jesenicah na Kranjskem necega delavca, de-lala sta mnogo časa pri posest. Slibarju skupno, ne da bi se bila razdvojila — ko se je Kranjec spravil na pot proti domu pod rano, hitel je Kos za njim, ga napadel in s kolom tako dolgo po glavi udrihal da se je zgrudil mrtev na tla, denarja nij našel več pri njem ko 3 for. ubijalca je žendarmerija tekoj zaprla, obstal je vse.

— (Iz Trsta) se nam piše 12. t. m.: Nek pijan fakin je v nedeljo padel v morje, pa ga je urno nek mornar izvlekel. — Po neči so tatovi ulomili z dleti v prodajalnico papirja v doganski ulici in so vzeli 48 gold. — Policija je zaprla dve mlekarici, ker sti tako urno vozili po mestu svoja vozička, da ste nekega gospoda podrli. — Fijakerji so po-vozili 58letnega kmeta iz Tolmina, da so mu levo nogo zlomili.

Vsem, ki trpé zapiranje, zasinjenje, brezteč-nost, želodčni katar, napihovanje, vrtoglavost, gla-vobolje, zimico, zlato žilo, izpuščaje na koži, zlate-nico, bledico, protin, vodenico in obistne bolezni, priporočajo se uže 60 let kot dobre znane

karpatične zdravstvene pile.

Škatulja s 15 pilami stane 21 kr., zavoj s 6 škatuljami 1 gld. 5 kr., s pošto 1 gld. 10 kr. Manj kot en zavoj se ne razpošilja. Edino in samo pravo pri lekarju

Ivanu Friedrichu
v Malacki na Ogerskem.

Izpis iz došlih zahvalnic:

Srčno zahvalo za Vaše pile, ki so mojo so-progo rešilo šestletne bolezni v glavi in želodci. Hibbe, 15. aprila 1876.

Peter Dalak, meščan.

Dolžan sem Vam obznaniti, da so Vaše pile imele izvrsten vseh. Kečkemet, 13. decembra 1876.

Jožef Zsigmond, profesor.

Vaše pile so imele izvrsten vseh. Suha, 19. decembra 876. (26—2)

Ladislav Horváth, župnik.

Loterijne srečke.

V Linci 10. februarja: 28. 12. 63. 45. 88.
V Trstu 10. februarja: 69. 88. 44. 49. 67.

Zahvala.

Vsem, kateri so mojemu umrlemu bratu, gospodu

Leopoldu Klinarju,

o njegovem pogrebu izkazali zadnjo čast in ljubezen, se toplo zahvaljujem.

Pri Novištifi, 10. februarja 1877.

(32)

Karel Klinar.

Lepa vila

s hlevi, na tržaški cesti, krasno ležeča, blizu fabrike za tobak, se po ceni prodaje.

Natančneje poroča o tem administracija tega lista. (416—29)

Umeteljni zobje in zobovja

z zračnim tiskom ali brez njega, lepi, naravni, na-menu odgovorni, se po najnovejši metodi delajo in ne da bi se korenine izruvale, postavljajo.

Vse operacije: plombaranje z zlatom, ali drugimi sposobnimi polnili, piljenje, čiščenje in drenje zob, so, kakor se je izkusilo, brez hudih bolečin izvršuje pri

(370—13)

Paichelu,

zdravniku za zobe, pri Hradeckega mostu, v Malyevej hiši I. nadstropje.

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini bolezni z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53—39)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Lekarna „pri sv. Leopoldu“ na Dunaji,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

FILIPA NEUSTEINA,

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto pravih zdravilnih in toaletnih sredstev, ki so se vselej kot izvrstne izkazala in gotovo ozdravila. Tisoč sprical je o tem.

P. n. občinstvo se prosi, da samo one specialitete za prave sprejme, ki našo firmo nosijo.

Posladkorjene pile sv. Elizabete za čiščenje krvi, lehkó odganjajo, čistijo kri, in niso škodljive; dobre posebno pri boleznih v spodnjih organih, zimici, boleznih prsnih organov, kože in oči, otrok in žensk; odpravijo zaprtje, pravi vir največ boleznij. Ta pila je najboljši in najcenejši izdelek te biro. 1 valar, 8 škatulje, in 120 pilami, stane 1 gl., posamezne škatulje 15 kr.

Odlikovane so z jako častečim spricalom dvornega svetovalca prof. Pitha.

Beaume Girome, izvrstno zdravilo za ozeblino. 60 kr.

Dr. Callmanna lasno barvilo, popolnem ne-velemu lasu vsako barvo (črno, rujavno, rumeno) 3 gld.

Orientalni prah za dame, da koži gladkost, (belo ali roza) 1 gld. in 50 kr.

Elektro-motorični vratni trak, za težko zo-najboljši uspeh 1 gld. 50 kr.

El Benito, edino dobro sredstvo proti izpadanju las in odpravljenju luskin 1 gld. 80 kr.

Kondensirano švicarsko mleko 55 kr. **Nestlejeva otročja moka** 90 kr. **Dr. Golijev jedilni prah** 84 kr. **Popova anaterinova ustna voda** 1 gld. 40 kr. **Liebigov mesni ekstrakt** 1/8 funta 84 kr. **Dr. Pfeiffermannova zobna pasta** 1 gld. 25 kr. **Poltova resedna pomada** 1 gld. 50 kr. **Dr. Brownova pomada za obranjenje las** 2 gld., so vedno frišni v zalogi. Veliko skladišče parfimerij, mil, pomad itd. prvih pariških firm. **Cokolade** francoskega društva od 60 kr. do 3 gld. funt. **Pravi ruski čaj** 1 gld. 14 funta. **Sklinišče** vsakojakih instrumentov za zdravljenje, kakor samoklistri, brizgalnice, bandaze, jako ceno. Velika zaloga **zobnih krtacic, smink, in drugih toaletnih rečij.**

Priporočamo p. n. občinstvu zdravila v posladkorjeni obliči, kakor: kinin, kopaiva, doverski praški, železo, jetrno olje, bromkali, jodkali, rabarber, dvojno ogljenokisla soda, magnezija itd. po najnižji ceni.

Najznannejše specialitete farmacije in parfimerije Francoske, Angleške, Ameriske, Nemčije, Švice in Avstrije so pri nas vedno za dobiti. (368—9)

Mi razpošiljamo ali proti gotovini ali poštneemu povzetju in pri en-gros nakupu dajemo velike rabate.